

BEOGRADSKI ŽENSKI JAVNI LOBI
Studentski kulturni centar
Beograd

SKUPŠTINI SR SRBIJE

AMANDMANI NA PREDLOG ZAKONA O IZBORU NARODNIH POSLANIKA

Beogradski ženski javni lobi smatra da Predlog zakona o izboru narodnih poslanika sadrži odredjenja koja onemogućavaju ili ne pružaju neophodne normativno-institucionalne garancije za sprovođenje demokratskih izbora.

Tražimo da se:

1. Član 13, stav 1 izmeni tako da glasi: Od dana raspisivanja raspisivanja izbora do dana održavanja izbora ne može proteći manje od 90 dana ni više od 180 dana.

Za kvalifikovano sudelovanje građana-gradjanki i drugih izbornih subjekata u izborima apsolutno je neprihvatljiv rok kraći od 3 meseca. U društvima sa razvijenom demokratskom tradicijom izborna "kampanja" ne traje, po pravilu, manje od 3 meseca. Prelazak sa jednostranačnog na višestranački politički sistem može iziskivati samo duži, nipošto kraći, izborni period. Na brzinu sprovedeni višestranački izbori ne bi se značajnije razlikovali od dosadašnjih jednostranačkih "izbora." Takvi izbori odgovarali bi samo i isključivo vladajućoj partiji.

Gornju granicu trajanja izborne "utakmice" predlažemo rukovodeći se uverenjem da je najviše 6 meseci dovoljno za kompetentno sudelovanje svih izbornih subjekata u izborima i da je vitalni interes svih građana-gradjanki da se najduže za 6 meseci konstituiše prva posleratna legitimna Narodna skupština.

2. Član 18, stav 2 izmeni i umesto njega usvoji sledeća odredba: Predsednika i članove Republičke izborne komisije i njihove zamenske bira OKRUGLI STO (opozicije i vladajuće partije).

Sadašnja Skupština Republike kao jednostranačka po načinu svog konsituisanja i po svojoj strukturi može imenovati (ili izabrati) samo stranački pristrasnu Republičku izbornu komisiju. Propis po kome članovi RIK mogu biti samo sudije takodje je izraz interesa dosadašnje i sadašnje vladajuće partije. Jedino višestranačka, ili preciznije, politički pluralna RIK može predstavljati garanciju objektivnosti izbora i opoziva poslanika Narodne skupštine.

3. Član 20, stav 3 promeni tako da glasi: Izborna komisija izborne jedinice bira se u okviru institucije OKRUGLOG STOLA odgovarajućih izbornih jedinica.

Izborne komisije izbornih jedinica treba da budu višestranačke: ~~ki~~ politički pluralno konstitisane i strukturirane iz istih razloga kao i Republička izborna komisija.

Odnos krute hijerarhijske podređenosti izbornih komisija izbornih jedinica Republičkoj izbornoj komisiji nedemokratski je i u slučaju višestranačkog ~~ki~~ politički pluralnog karaktera izbornih komisija.

4. Član 23, sa svim stavovima briše.

Višestranačke ~~ki~~ politički pluralne izborne komisije, a time i birački odbori, čine izlišnim formiranje posebnih nadzornih organa.

5. Član 33, stav 1 preformuliše i proširi tako da glasi: Gradjanima se garantuje pravo da budu obavješteni o kandidatima za poslanike i njihovim predlagaćima u svim sredstvima obavještanja čiji je osnivač Republika, kao i u sredstvima koja se u celini ili delimično finansiraju iz bužeta Društveno-političkih zajednica.

Ovo proširivanje prava gradjana-gradjanki da budu obavještavani posredstvom svih sredstava informisanja koje kao poreski obveznici finansiraju (sufinansiraju) nužan je uslov demokratičnosti izbornog postupka i u skladu je sa načelima elementarne pravičnosti. Drugi razlog za garantovanje i proširivanje prava obavještanja u navedenom smislu je nemogućnost da se u kratkom vremenu formira i zaživi sistem nezavisnih i stanačkih sredstava obavještanja.

6. Član 48, sa svim stavovima izmeniti tako da se umesto većinskog izbornog principa afirmiše proporcionalni izborni sistem ili bar kombinacija proporcionalnog i većinskog izbornog sistema.

Većinski izborni sistem u interesu je samo velikih političkih partija. Proporcionalni izborni sistem omogućava adekvatnije i pravednije insitucionalno izražavanje političkih stanovišta biračkog tela. A takvo insitucionalno izražavanje ima poseban značaj u prelaznom periodu od monističkog ka pluralističkom političkom sistemu.

Beograd, 25.9.1990.

Beogradski ženski javni lobi